

Interventie 'benutten van thuistalen voor het bevorderen van lezen en schrijven'

1 Beschrijving interventie en verwachte impact

1.1 Achtergrond en context roc

Het roc in deze aanvraag bevindt zich in een grootstedelijke context met een flinke, talig diverse, studentpopulatie van ca. 20.000 studenten die onderwijs volgen aan één van de twaalf colleges. Het werken aan taal als basisvaardigheid, en aan schrijven en lezen in het bijzonder, staat hoog op de agenda. Taal is het voertuig voor studentsucces, waarbij elke plek waar taal gebruikt wordt een kans biedt om taal bij te leren. Taal is binnen het roc de verantwoordelijkheid van alle docenten, waarbij de (taal)leerbehoefte van de studenten het uitgangspunt is. In de afgelopen jaren is er binnen de colleges van het roc gewerkt aan het creëren van een krachtige taalleeromgeving, een taalbewust curriculum en inclusief onderwijs. Om studenten de taal te laten leren in praktijksituaties en taalbewust beroepsonderwijs te bieden, zijn bij verschillende opleidingen taalcoachkoppels opgeleid bestaande uit een vakdocent en een docent Nederlands om samen een plan van aanpak op te stellen om binnen de opleiding taalontwikkelen onderwijs aan te bieden en elkaar hierin te inspireren. Vakdocenten en docenten Nederlands werken gezamenlijk aan (beroeps)woordenschat, schrijfp opdrachten en het lezen van studiemateriaal/instructies t.b.v. het vak. Daarnaast zijn er op locaties samenwerkingsafspraken met de bibliotheek om boeken te lenen, onder begeleiding boeken te lezen, en worden leesconsulenten ingezet om docenten Nederlands te ondersteunen bij het motiveren en bevorderen van leesvaardigheid. Daar waar geen afspraken zijn met de bibliotheek worden eigen bibliotheken ingericht.

Binnen de instelling krijgt *meertaligheid* steeds meer aandacht, wat recht doet aan zowel de talig diverse student- als docentpopulatie. Het benutten van thuistalen in het onderwijs is een van de belangrijke thema's in de nieuwe strategische visie. Het roc wil een inclusieve onderwijsomgeving aanbieden aan de diverse en (groeierende) meertalige studentpopulatie waarbij alle docenten taal- en cultuursensitief lesgeven. Op deze manier kan het onderwijs beter aansluiten op de ervarings- en belevingswereld van de student, wat alleen maar bevorderlijk zal zijn voor studentsucces. Daar waar voorheen andere talen dan Nederlands in de klas werden verboden, wordt nu juist gestimuleerd om gebruik te maken van meertaligheid. Meertaligheid wordt steeds meer gezien als een kans om het leren te versterken in plaats van een deficiëntie die moet worden weggewerkt door studenten met een andere thuistaal dan het Nederlands.

Binnen een van de colleges wordt er sinds voorjaar 2024 actief gewerkt aan het professionaliseren van taal- en vakdocenten op het gebied van meertaligheid. In twee Professionele Leergemeenschappen wordt hier, in samenwerking met een lectoraat, werk van gemaakt. Ook de eerste studiedag van het gehele college, begin 2025 stond in het teken van collega's meenemen in het samen werken aan de taalontwikkeling van studenten, inclusief het benutten van thuistalen daarbij. In paragraaf 1.3 *Huidige interventie*, gaan we dieper in op lopende professionaliseringsinitiatieven rondom meertaligheid, maar eerst schetsen we het theoretisch kader van waaruit hier binnen het roc aan wordt gewerkt.

1.2 Inhoudelijke focus: benutten van meertaligheid om lees- en schrijfvaardigheid te versterken

In grote steden (zoals waar het roc zich bevindt) spreekt 60% van de mensen thuis een andere taal naast het Standaardnederlands [Schmeets & Cornips, 2021]. In elke klas zitten meertalige studenten, zo blijkt uit een uitvraag tijdens een studieochtend van een van de colleges van het roc (zie figuur 1). Dit zijn niet alleen studenten die nieuwkomer zijn of een migratieachtergrond hebben, maar ook studenten die thuis een streektaal of dialect spreken.

Figuur 1 Talige diversiteit in het mbo. Uitvraag mbo-docenten (n=72) domein Gezondheidszorg (februari 2025).

Bij een persoon die meerdere talen spreekt, wordt de ene taal voortgebouwd op het fundament van een andere taal (Cummins, 1981). Een goede beheersing van schrijfvaardigheid in de moedertaal is bijvoorbeeld gunstig voor de schrijfontwikkeling in een andere taal (Da Silveira Duarte & Coret-Bergstra, 2024). Thuis talen en taalvariëteiten die studenten beheersen zijn didactisch kapitaal dat expliciet aangesproken moet worden om de ontwikkelkansen van studenten te verhogen. De thuistaal kan daarbij een steiger vormen die ondersteuning biedt bij het leren van een tweede taal en bij het leren van nieuwe inhoud (De Backer & Van Raemdonck, 2022), door deze bijvoorbeeld in te zetten om voorkennis op te halen en zich zo verder te ontwikkelen (Kim & Petraki, 2009; Hesson et al., 2014). Het benutten van verschillende talen kan zo leiden tot diepere verwerking van de lesstof (Sierens & Van Avermaet, 2013). Onderwijs in lezen met begrip aan meertalige studenten vraagt om een specifieke pedagogisch-didactische aanpak (Wouters et al., 2024). Het vraagt van de docent aandacht voor de talige en culturele voorkennis van de student, veel ruimte voor taalproductie/interactie (spreken en schrijven over teksten) en aandacht voor verschillende vormen van talige ondersteuning.

Een aanpak waarin interactie, scaffolding van taal en inzet van thuis talen wordt gecombineerd, is *inclusieve vakdidactiek* (Van Norden et al., 2020). Hiermee bedoelen we vakonderwijs waaraan alle studenten, ongeacht hun taalachtergrond, kunnen deelnemen door een gerichte focus op (vak-)taalontwikkeling. Scaffolding van taal biedt leerlingen (tijdelijke) ondersteuning bij het verwerven van taalvaardigheden en is aangepast aan het (talige) niveau van studenten (Gibbons, 2002; Smit et al., 2013). Inclusief onderwijs wordt daarbij opgevat als onderwijs waarin wordt uitgegaan van potentieel (i.p.v. achterstand), dat adaptief en gelijkwaardig is, en waarbij deelname van iedereen wordt bevorderd (Smit et al., 2024).

Bij inclusieve vakdidactiek staan vier taalgerichte strategieën centraal:

1. het bevorderen van interactie over de vakinhoud (denk aan open vragen stellen, doorvragen, vraag doorspelen aan medestudent, tijd en ruimte geven voor verwoorden gedachten)
2. geplande scaffolding van taal (denk aan woordenlijsten, taalposters, schrijfkaders)
3. interactieve scaffolding van taal (denk aan herformuleren, vragen om verbetering, introduceren van specifieke woorden, herhalen correcte formulering)
4. thuis talen inzetten als hulpbron bij het leren (denk aan lezen in thuistaal, overleggen in thuistaal, woordweb maken in meerdere talen)

1.3 Beschrijving interventie

Huidige interventie

In het voorjaar van 2024 is men binnen één van de colleges van het roc begonnen met de professionalisering van een eerste groep docenten in een PLG (Professionele leergemeenschap) genaamd 'Taalsterk aan het werk' (looptijd april-juli '24). De PLG is hiervoor als leer- en samenwerkvorm gekozen, omdat gebleken is dat deze manier van professionaliseren een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van het onderwijs en het werkplezier van docenten (Den Brok et al., 2021). Het doel van deze PLG was om docenten mee te nemen in hoe je de (meertalige) taalontwikkeling van studenten kunt bevorderen, en hen een kleine interventie op dit terrein te laten ontwikkelen en uitproberen in de praktijk. Negen docenten ontwierpen vanuit inclusieve vakdidactiek hun eigen interventies, waarvan een aantal direct gericht waren op meertaligheid, zoals het werken met taalpaspoorten om inzicht te krijgen in de meertaligheid van studenten in de klas, en het stimuleren en inzetten van thuis talen in voorbereidings- en groepswork in de les (Timmerman & Kuiper, 2024). De bijeenkomsten en het samen vormgeven en uitproberen van deze interventies leidden bij docenten met name tot bewustwording. Zoals één docent verwoordde: "*Soms is het ook eigenlijk heel logisch om iets eventjes in je eigen taal te vertalen, om het goed te begrijpen*". De docenten gaven verder aan dat ze graag zagen dat ook hun collega's zich zouden verdiepen in het benutten van meertaligheid, omdat je veel meer kunt bereiken als je dit als team nastreeft en in de praktijk brengt.

In het najaar van 2024 is een vervolgproject gestart, genaamd 'Taalsterk en meertalig aan het werk' (looptijd november '24-november '25). In dit project wordt gewerkt met twee PLG's: de PLG uit het eerste project (ook wel 'voorlopersgroep' genoemd), en een nieuwe PLG van negen andere taal- en vakdocenten (ook wel 'startersgroep' genoemd). In de twee PLG's is verder ingezoomd op het bevorderen van de (meertalige) taalontwikkeling van

studenten, aan de hand van inclusieve vakdidactiek (zie paragraaf 1.2). Docenten hebben op basis hiervan een eigen taaldidactische interventie ontwikkeld, die zij in periode 3 (feb-april '25) en periode 4 (mei-juli '25) inzetten. Een voorbeeld van een interventie is bijvoorbeeld het inzetten van meertaligheid bij voorlichting aan patiënten in de tandartspraktijk over hygiëne, waarbij meertalige studenten eerst voorlichtingsposters in de thuistaal ontwierpen die ze daarna in het Nederlands presenteerden.

In beide projecten wordt geconstateerd dat er veel interesse en welwillendheid is om binnen het roc samen meer werk te maken van het benutten van thuistalen in het onderwijs, dan tot nu toe wordt gedaan. Hiervoor is tijd, aandacht, draagvlak binnen de organisatie, expertise en begeleiding nodig. In de beoogde interventie, in het kader van deze aanvraag, willen we vanuit deze randvoorwaarden voortborduren op de geleerde lessen in de eerste twee projecten. We willen breed inzetten op het ontwerpen, inzetten, evalueren en bijstellen van didactische interventies op het gebied van meertaligheid, met het oog op het bevorderen van de lees- en schrijfvaardigheid van studenten.

Gewenste interventie

We beogen te gaan werken met zes PLG's binnen het roc waarin elk vier duo's van taal- en vakdocenten (in totaal dus 48 betrokken docenten) worden getraind in het benutten van meertaligheid in hun eigen onderwijscontexten. Hiertoe zullen docenten in de PLG's vanuit een ontwerpgerichte aanpak aan de slag gaan met het ontwerpen, inzetten, evalueren en bijstellen van een didactische interventie – gericht op het bevorderen van de lees- en schrijfvaardigheid van studenten. Docenten kiezen elke onderwijsperiode een beroepsthema/vak waarin zij hun interventie gaan uitvoeren en de strategieën van inclusieve vakdidactiek gaan toepassen in hun eigen lessen. Ze kiezen hierbij op welke lees- en of schrijfzaak ze zich daarbinnen willen richten. In elk van de PLG's heeft één van de docenten een voortrekkersrol; deze persoon heeft een aanjagende, procesbewakende taak richting de collega's. Daarnaast zullen de lectoraatscollega's de PLG's inhoudelijk ondersteunen en begeleiden. Zij nemen ook de professionaliseringstaak op zich om docenten in meerdere bijeenkomsten mee te nemen in het gedachtegoed van inclusieve vakdidactiek. Daarbij zal de focus eerst liggen op bewustwording (waarom aandacht voor meertaligheid?), waarna deze zal verschuiven naar didactisch handelen (hoe kunnen studenten met inzet van thuistaal/talen hun lees- en schrijfvaardigheid in het Nederlands bevorderen?). Ook zullen de lectoraatscollega's de docenten met een voortrekkersrol professionaliseren en ondersteunen in hun rol. In het Plan van aanpak (sectie 2.1) wordt de opzet van de interventie verder uitgewerkt.

1.4 Randvoorwaarden en succesfactoren

Om de interventies succesvol te kunnen implementeren, zijn een aantal randvoorwaarden van belang.

Randvoorwaarden binnen de organisatie:

- *Draagvlak en inbedding in het roc.* Deze interventie betekent een investering in tijd en kan alleen slagen als er enthousiasme en commitment is vanuit het MT en docenten. De inhoudelijke focus van de interventie sluit aan bij de visie en het beleid van het roc, waarin meertaligheid een kernthema vormt. Met de interventie kan daar uitvoering aangegeven worden. Door deze inbedding wordt de urgentie en het belang van het project sneller aangenomen en opgepakt.
- *Facilitering en roostering:* Dit project vraagt tijd van de deelnemers om interventies aan te leren, uit te voeren en te delen. Dit kan alleen als er naast de lesgevende taken, voldoende tijd is om goed voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren. Medewerkers moeten vrij geroosterd worden om de focus te houden op de (te ontwikkelen en uit te voeren) interventies.
- *Goede en frequente begeleiding:* ervaringen van eerder uitgevoerde PLG's laten zien dat het cruciaal is dat PLG's goed en frequent worden begeleid (Den Brok et al., 2021).
- *Inplannen evaluatiemomenten:* er moeten regelmatig evaluatiemomenten ingepland worden met (een afvaardiging van) het implementatieteam om voortgang te bewaken en tijdig knelpunten weg te nemen.
- *Aansluiten bij bestaande kennisinfrastructuren.* Binnen het roc worden structureel leernetwerkbijeenkomsten georganiseerd voor docenten om kennis te delen en op te doen. Ook worden op elk college 4 x per jaar studiedagen voor docenten georganiseerd. De ervaringen en resultaten uit de PLG's zullen gedeeld worden op deze leernetwerkbijeenkomsten en op de studiedagen.

De volgende sleutelrollen zijn randvoorwaardelijk voor het succesvol inzetten van de interventies:

- *Projectleider*: Er is een projectleider nodig als aanspreekpunt voor alle betrokken partijen, om te zorgen voor de opstart, voortgang te monitoren en de verbinding te leggen tussen alle aangesloten partijen.
- *MT in implementatieteam*. Door onderwijsmanagers te laten plaatsnemen in het implementatieteam, is de kans op goede facilitering van de docenten groter. Hiermee laat het MT zien het project belangrijk te vinden en hierin te willen investeren.
- *Docenten met een voorttrekkersrol*: in elke PLG moet één docent een voorttrekkersrol hebben als aanjager, motivator en verbinder tussen de PLG en MT en bijvoorbeeld projectleider en te zorgen dat er aansluiting plaatsvindt op bestaande structuren.
- *Ondersteuningsrollen*. Er is ondersteuning nodig op onderwijskundig gebied binnen een college (bv. Onderwijsontwikkelaars) om interventies beter aan te laten sluiten op het curriculum of verder uit te werken. Daarnaast is ondersteuning nodig vanuit de verschillende diensten (onderwijs & innovatie, evt. marketing & communicatie, logistiek/onderwijssystemen) om te zorgen dat interventies aansluiten bij werkende systemen, vertaling naar roc beleid of t.b.v. de vormgeving van producten/eindresultaten. De projectleider en strategisch partner Onderwijs zullen voor de verbinding tussen de verschillende diensten zorgdragen.

1.5 Verwachte impact

Uitgaande van de eerder beschreven roc-brede aanpak van professionalisering en didactische interventies in verschillende onderwijscontexten, wordt er impact verwacht op vier verschillende niveaus *binnen* de roc-organisatie: het niveau van de instelling, de (opleidings)teams, docenten en studenten (lezen en schrijven).

Binnen de instelling kan de interventie bijdragen aan collectieve bewustwording over het benutten van meertaligheid als bron voor het leren van studenten. Daarmee kan de interventie het taalbeleid weer hoog op de agenda krijgen, en iedereen bewust maken van zijn of haar eigen rol en verantwoordelijkheid daarbinnen. Verder kan de interventie het belang én plezier van professionalisering 'on the job' als een vorm van leven lang leren benadrukken.

Op het niveau van opleidingsteams is de verwachting dat de interventie het gesprek over de rol van meertaligheid in het onderwijs, en het didactisch handelen dat daar recht aan doet, op gang brengt. De bij de interventie betrokken docenten kunnen als aanjagers fungeren in die teams; zij kunnen hun eigen ervaringen delen en collega's uitdagen om zelf ook hiermee aan de slag te gaan en hun bevindingen te delen. Ook kan de interventie ertoe leiden dat het omgaan met meertaligheid een structurele plek krijgt op de teamagenda en in teamplannen.

Op docentniveau kan de interventie bijdragen aan ontwikkeling van kennis over meertaligheid en handelingskennis over hoe je hier in de onderwijspraktijk mee om kunt gaan, ten gunste van het bevorderen van de lees- en schrijfvaardigheid van studenten. Docenten zullen zich meer geëquipeerd voelen om ruimte te bieden aan thuistalen, en deze in te zetten tijdens lesactiviteiten.

Tot slot is de verwachting dat de interventie op studentniveau zowel bijdraagt aan het affectieve als cognitieve aspect. Door meertaligheid als uitgangspunt te nemen in het docenthandelen zullen studenten met een andere thuistaal dan het Nederlands zich meer op hun plek gaan voelen, en meer het gevoel krijgen dat ze met hun hele taalrepertoire welkom zijn. Daarnaast is de verwachting dat de interventie ook daadwerkelijk bij gaat dragen aan de lees- en schrijfvaardigheid van studenten, doordat het inzetten van de thuistaal het begrip van (nieuwe) kennis in het Nederlands bevordert.

Naast impact binnen het eigen roc verwachten we ook dat de interventie impact kan hebben op de beroepspraktijk. De betrokken docenten en studenten hebben immers veelvuldig contact met de praktijk, waarin zij het denken en handelen vanuit de zienswijze 'meertaligheid is een kracht in plaats van een hindernis' kunnen meenemen en bevorderen. De huidige PLG's laten al zien dat in die beroepspraktijk, net als het onderwijs, meertalige interacties dagelijks voorkomen, en dat men ook zoekende is naar handvatten om hier goed mee om te gaan.

De literatuurverwijzingen kunnen worden gevonden bij het hoofdstuk Doelmatigheid en Schaalbaarheid.

2 Plan van aanpak interventie 'benutten van thuishalen voor het bevorderen van lezen en schrijven'

2.1 Opzet

Binnen het roc worden zes PLG's gestart met een looptijd van één jaar (vier onderwijsperiodes) bij vijf verschillende colleges (Gezondheidszorg, Welzijn, Beauty, Sport, TechCampus). In aanloop naar deze aanvraag, hebben de directies van deze colleges hun commitment hiervoor reeds afgegeven. De nog te ontwikkelen interventies zetten docenten steeds gedurende één onderwijsperiode (10 weken) in, waarna deze interventie bijgesteld kan worden voor de daaropvolgende onderwijsperiode (zie tijdpad in tabel 1). Op deze manier worden de interventies duurzaam beproefd in de onderwijspraktijk.

Tabel 1: Tijdpad inzet interventie

Onderwijsperiode	Actie
1 en 2 (2025-2026)	Organiseren en voorbereiden interventie
3 (2025-2026)	Professionalisering / interventieontwerp in PLG's
4 (2025-2026)	Inzet interventie, iteratie 1 (+ evaluatie)
1 (2026-2027)	Bijstellen interventieontwerp/verdieping professionalisering PLG's, inzet interventie, iteratie 2 (+ evaluatie)
2 (2026-2027)	Bijstellen interventieontwerp/verdieping professionalisering PLG's, inzet interventie, iteratie 3 (+ evaluatie en afronding)

In elke PLG werken acht docenten samen, de PLG's worden begeleid door het lectoraat. Een overzicht van uren is weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Overzicht uren per PLG en totaal

Per PLG	Aantal uren per PLG (40 schoolweken)	Totaal aantal uren voor 6 PLG's
Één docent met een voortrekkersrol á 4 uur per week (0.1 fte, LC/LD docent)	160 uur	960 uur
7 docenten voor 2 uur per week (0.05 fte, LB/LC docent)	560 uur	3360 uur
Begeleiding/intervisie/overleg PLG lectoraat	60 uur	360 uur
Begeleiding intervisie PLG	7 uur	42 uur
Totaal	787 uur	4.722 uur

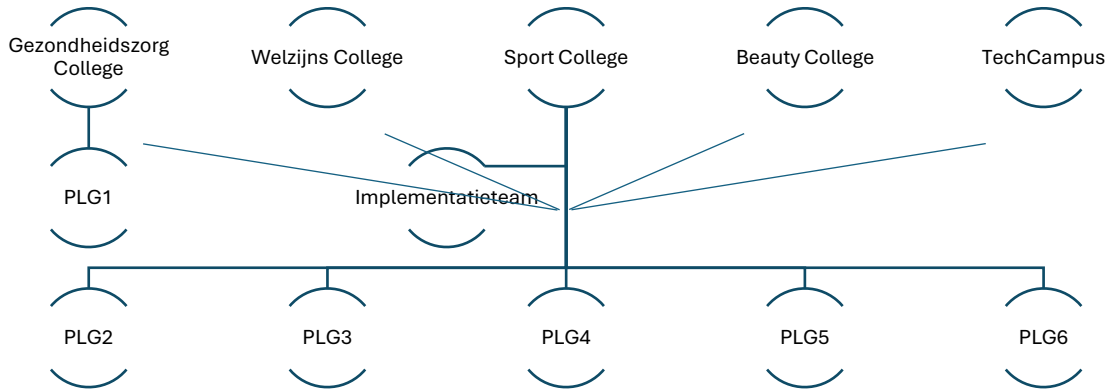
2.2 Kwaliteit implementatieteam

Om deze interventie tot een succes te brengen is het belangrijk de implementatie goed te begeleiden. Dankzij de ervaringen (lessons learned) uit de eerste twee PLG's weten we wat nodig is met welke medewerkers voor een succesvolle implementatie. Het implementatieteam bestaat uit diverse medewerkers waarbij de docenten van de PLG's, inclusief de docenten met de voortrekkersrol, de taalinterventies gaan ontwikkelen en toepassen in het onderwijs. De overige leden van het implementatieteam zullen zorgen voor een goede begeleiding en ondersteuning bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het project. Eén keer per onderwijsperiode wordt de voortgang besproken. Er zal een gezamenlijke kick-off worden georganiseerd en de docenten met de voortrekkersrol zullen extra voorbereid en begeleid worden door de interventiebegeleiders van het lectoraat. Het implementatieteam wordt gevormd door de volgende medewerkers:

Tabel 3: Overzicht personele inzet implementatieteam

Actor	Rol	Expertise
Projectleider interventie (roc)	Aansturing project, communicatie projectleden, verantwoording en rapportage	Projectmanagement, onderwijsmanagement, inhoudelijke expertise op taal(beleid)
Projectcoördinator (lectoraat)	Coördinatie project vanuit lectoraat	Projectmanagement
(Senior) docentonderzoekers (2)	Interventiebegeleiders	Inhoudelijke expertise taalontwikkeling, meertaligheid, begeleiding docentprofessionalisering
Docenten uit de zes PLG's	Vak- en taaldocenten, bij voorkeur van eenzelfde opleidingsrichting. Gezamenlijk werken zij aan de taalinterventies en passen deze direct toe in hun lessen.	Bevoegde, bekwame docenten, Pedagogiek; didactiek; vakinhoud
Docenten met een voortrekkersrol (6)	Aanjager, bewaker voortgang, verbinder met volledig onderwijsteam en aansluiting op structuren binnen het college.	LC/LD- docent met draagvlak binnen PLG en onderwijsteam
Ervaringsdeskundigen (6)	De deelnemers uit de huidige PLG's zullen voorafgaand aan dit traject in een kick-off, de nieuwe deelnemers informeren en inspireren, zodat de PLG's goed voorbereid kunnen starten. Elke PLG heeft een ervaringsdeskundige om mee te sparren/af te stemmen indien daar behoefte aan is.	Deze taal- en vakdocenten hebben afgelopen jaren deelgenomen aan een PLG
Onderwijsontwikkelaar/ Onderwijskundige/ LD docent /programmamanager (6)	Zorgt voor verbinding met wat in de afdeling gebeurt, implementatie van ontwikkelde interventies in het onderwijsteam en het curriculum.	Onderwijsontwikkeling; curriculumontwerp;
Directeur Gezondheidszorg College	Draagt zorg voor draagvlak en voortgang bij de collega-directeuren en informeert MT en CvB over voortgang.	Verbinder/management/draagvlak
Onderwijsmanagers van deelnemende opleidingen	De onderwijsmanagers zorgen voor draagvlak binnen het college, de afdelingen, en binnen het team. Zorgen voor facilitering en roostering en zijn aanspreekpunt voor de docenten binnen het college die deelnemen aan de PLG.	Onderwijskundig leiderschap, aansturen, motiveren, faciliteren.

Strategisch partner Onderwijs & Innovatie	Draagt zorg voor verbinding en kennisdeling binnen het roc en aansluiting op bestaande leernetwerken. Vertaling beleid en strategie.	Expertise op kennisdeling organisatie, beleid en inhoud
--	---	---

Figuur 1. Samenhang tussen Colleges, implementatieteam en PLG's.

2.3 Risico-analyse

Risico	Inschatting	Beheersmaatregel
Uitval van docenten/wisselingen binnen PLG's	Gemiddeld	We schatten dit risico als gemiddeld in. Bij uitval van een docent kan eventueel binnen het college in de opvolgende onderwijsperiode een vervangende docent deelnemen. Daarnaast is de omvang van de PLG dusdanig, dat de inhoudelijke interventies niet direct in gevaar komen bij wisselingen in de samenstelling van de PLG.
Te weinig welwillende/geschikte docenten	Laag	Één van de deelnemende colleges (Gezondheidszorg) heeft al ervaring met werken met PLGs op dit thema. Van de andere vier betrokken colleges hebben de directies hun commitment op deelname gegeven. We schatten dit risico laag in, omdat de beoogde PLG's zijn ingebed in beleid en organisatiestructuur van het roc.
Te weinig focus/aandacht/ruimte docenten	Laag	Door de PLG's in een duidelijke structuur te plaatsen met docenten met een voortrekkersrol als aanjagers, begeleiding vanuit het lectoraat en een implementatieteam daaromheen, schatten we dit risico ook in als laag.
Begeleiders vanuit lectoraat vallen uit	Laag	Het lectoraat is ervaren in het begeleiden van PLG's en heeft daar ook al ervaring mee opgedaan in de specifieke context van het roc. Het lectoraat is geëngageerd aan en medeaanvrager van dit project.
Interventie blijft te veel hangen bij individuele docenten/krijgt te weinig inbedding	Laag	Door het instellen van een implementatieteam met een projectleider, de verbinding met beleid en kennisdelingsstructuren van het roc, schatten we dit risico als laag in.
Interventies krijgen onvoldoende gestalte in de praktijk	Laag	Het vormgeven van de interventies kan voor docenten uitdagend blijken te zijn, en de interventie hoeft niet direct tot acceptatie onder studenten te leiden, waardoor er minder sterk aan de bevordering van lees- en schrijfvaardigheid wordt gewerkt dan beoogd. Door bij de start van de interventie voldoende aandacht te hebben voor (het belang) van meertaligheid onder docenten en studenten, hopen we dit lage risico te beheersen.

Interventie 'benutten van thuishalen voor het bevorderen van lezen en schrijven'

3 Doelmatigheid en schaalbaarheid

3.1 Waarom is deze interventie doelmatig? Hoe verantwoorden we de kosten t.o.v. verwachte baten?

Door in te zetten op professionalisering van taal- en vakdocenten in een PLG, betreffen de taalinterventies niet alleen het vak Nederlands, maar vooral ook de beroepsvakken. De interventies worden direct toegepast in de lessen. Studenten worden opgeleid voor een beroep waarbinnen het lezen en schrijven van beroepsspecifieke documenten en informatie een belangrijk onderdeel is voor hun kwalificatie als beroepsbeoefenaar. Met de interventies worden taal en beroep geïntegreerd en werken docenten aan taalgerichte vaklessen en vakgerichte taallessen.

Het roc heeft als strategisch pijler dat de medewerkers en studenten de makers van de samenleving zijn. Professionalisering, leven lang ontwikkelen is hierbij een cruciaal onderdeel.

Deze interventie is een investering in docentprofessionalisering: investeren in je docententeam is investeren in onderwijskwaliteit en curriculum. Dit zet uiteindelijk meer zoden aan de dijk dan alleen investeren op studentniveau in bijspijkertrajecten naast het curriculum. Vanuit de overheid wordt docentprofessionalisering in het mbo stevig aangejaagd, omdat de ontwikkeling van taal een taak is van het hele docententeam (Kennispunt Taal en Rekenen Mbo, 2025).

Met relatief weinig extra middelen, kan deze interventie leiden tot een olievlekwerking: door regelmatig de ervaringen en resultaten te bespreken in teamoverleggen en inspiratiesessies, zullen ook de docenten die nog niet bij een PLG zijn aangesloten good practices overnemen. Daarnaast wordt er door de samenwerking tussen het roc en het lectoraat expertise en handelingskennis opgebouwd, wat vervolgens zowel in de regio als landelijk gedeeld kan worden.

In de strategische uitvoeringsagenda van het roc is de inzet van meertaligheid een focusthema. De verwachting is dat meertaligheid onder studentpopulatie geen tijdelijk maar een blijvend fenomeen is; nu investeren is dus ook investeren in de toekomst. Met deze interventie benutten we de waarde van thuishalen. Het inzetten van thuishalen heeft positieve gevolgen voor studenten, wat kan leiden tot meer studiesucces, minder verzuim en minder uitval.

Het werken in PLG's verhoogt de onderwijskwaliteit én werkplezier van docenten. Daarnaast blijkt dat werken in PLG's effectief is. N.a.v. de nulmeting en eindmeting bij eerdere PLG's in het roc, bleek al dat docenten na het traject veel bewuster waren van taalontwikkelen lesgeven en de mogelijkheden van de inzet van meertaligheid.

Er worden weinig kosten gemaakt in aanschaf van materialen en middelen, met de kans dat deze na de interventie niet meer gebruikt worden. De investering is duurzaam en doelmatig omdat het een investering in professionalisering is t.b.v. de docent en uiteindelijk ook de student. Via docentprofessionalisering wordt een grote doelgroep van de studentpopulatie uiteindelijk bereikt.

3.2 In hoeverre is de interventie intern en ook extern te implementeren?

De betrokken docenten zijn ambassadeurs binnen de instelling en kunnen hun collega's meenemen in het functioneel meertalig werken, en ook enthousiasmeren om zelf hiermee aan de slag te gaan. Aandacht hiervoor op studie- en leernetwerkbijeenkomsten, team- en vakgroepoverleggen, helpt deze vorm van opschaling te faciliteren. Deze betrokken docenten kunnen ook als ambassadeurs optreden naar andere roc's.

Tijdens het project zal gewerkt worden aan/met onderwijsmaterialen, werkvormen, voorbeeldlessen en tools, die ook breder gedeeld kunnen worden zodat de vertaalslag naar de eigen mbo-praktijk makkelijk gemaakt kan worden. De interventieaanpak bevat daarnaast niet alleen uit de inhoudelijke component over hoe de lees- en schrijfvaardigheid van studenten bevorderd kan worden, maar ook een organisatorische component gericht op de samenwerkingsvorm (PLG) waarin docenten samen leren interveniëren in hun lessen en hoe deze zijn ingebed in de staande structuur van het roc. Hierdoor levert de interventieaanpak voldoende handvatten voor andere roc's om de aanpak te implementeren in hun eigen instelling.

Vanuit het project kan kennis gedeeld worden middels presentaties en publicaties op plekken/in tijdschriften waar veel mbo-docenten komen/die veel mbo-docenten lezen. Verder kunnen middels het kennispunt Taal en Rekenen Mbo kennis en ervaringen gedeeld worden met de andere aangesloten roc's.

3.3 Literatuurverwijzingen

Cummins, J. (1981). Four misconceptions about language proficiency in bilingual education. *Nabe Journal*, 5(3), 31-45. <https://doi.org/10.1080/08855072.1981.10668409>

Da Silveira Duarte, J., Coret-Bergstra, M. (2024). *Meertaligheid in het onderwijs*. Onderwijskennis.nl (NRO). Geraadpleegd op [12 mei 2025], van <https://www.onderwijskennis.nl/node/5227>

De Backer, F., & Van Raemdonck, M. (2022). Functioneel Meertalig Leren : een krachtbron voor het oprapen. In J. Duarte, M. Günther-van der Meij, F. De Backer, C. Frijs, & B. G. Meerburg (Eds.), *Talenbewust lesgeven : aan de slag met talige diversiteit in het basisonderwijs* (pp. 49–62). Bussum: Coutinho.

Den Brok, P. J., de Jong, L., Alhanachi, S., Thurlings, M. C. G., Hendrickx, M. M. H. G., Severiens, S., de Meijer, L., Admiraal, W., & Meirink, J. (2021). Professionele leergemeenschappen: Zo werkt het (goed). *Van twaalf tot achttien*, 2021, 32-33.

Gibbons, P. (2002). *Scaffolding language, scaffolding learning*. Portsmouth: Heinemann.

Hesson, S., Seltzer, K., & Woodley, H. H. (2014). *Translanguaging in curriculum and instruction: A CUNY-NYSIEB guide for educators*. New York: CUNY-NYSIEB.

Kennispunt Taal en Rekenen Mbo. (2025, May 20). *Adviesrapport nieuwe taaleisen voor het mbo*.

Kim, Y., & Petraki, E. (2009). Students' and teachers' use of and attitudes to L1 in the EFL classroom. *Asian EFL Journal*, 11(4), 58-89.

Schmeets, H., & Cornips, L. (2021). Talen en dialecten in Nederland: Wat spreken we thuis en wat schrijven we op sociale media? *Statistische Trends*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2021/talen-en-dialecten-in-nederland>

Sierens, S. & Van Avermaet, P. (2013). Language diversity in education: Evolving from multilingual education to Functional Multilingual Learning. In D. Little, C. Leung & P. Van Avermaet (Red.), *Managing Diversity in Education: Languages, Policies, Pedagogies* (pp. 204-222). Multilingual Matters.

Smit, J. (2013). *Scaffolding language in multilingual mathematics classrooms*. Universiteit Utrecht: CD Bèta Press.

Smit, J., Gijzen, L., Duarte, J., & Pulles, M. (2024). *Inclusief Onderwijs in Meertalige Contexten: Opbrengsten van vier jaar SPRONG Meertaligheid*. SPRONG Meertaligheid (2024).

Timmerman, J. & Kuiper, C. (2024). Samen Taalsterk aan het Werk. *Vaktijdschrift Profiel*, 33(6), 16-20.

Van Norden, S., Hajer, M., & Smit, J. (2020). Iedereen kan meedoen in de natuur- en techniekles: Nederlandse ervaringen binnen een internationaal onderzoek naar inclusief, taalgericht onderwijs. *Tijdschrift Taal* 10(16), 20-23.

Wouters, E., Van Popta, M., Dekker, S., & Smit, J. (2024). Meertalige leerlingen ondersteunen in het leesonderwijs. Een literatuurstudie naar meertaligheid, lezen met begrip en leesmotivatie. Stichting Lezen.